Karvion koulun, Otto Kotilaisen koulun ja yläkoulun lakkauttaminen ja yhtenäiskoulun perustaminen

Kunnanhallitus 04.05.2026 § 89

Valmistelija

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen, Kermanrannantie 7, 79700 HEINÄVESI, puh. 040-5505811, email: maarika.kasonen@heinavesi.fi

Hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan viranomaisella on velvollisuus huolehtia siitä, että asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti. Tämän mukaisesti kunnassa käynnistettiin sivistystoimen palveluverkkosuunnittelu, jonka tavoitteena oli koota kaikki päätöksenteon kannalta välttämättömät tiedot.

Selvityksessä tarkasteltiin erityisesti:

- nykyinen kouluverkko ja kasvatus- ja opetustoimen tilat
- pedagogiset näkökohdat ja opetuksen järjestämisen laatu
- oppilasennusteet ja väestökehitys
- toimintojen kustannukset ja taloudelliset vaikutukset
- vaikutukset lapsiin ja henkilöstöön
- henkilöstön sijoittuminen ja palvelutarpeiden muutokset
- koulukuljetusten järjestäminen ja kustannukset

Kunta vastaa perusopetuslain (628/1998) mukaan opetuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Oppilasmäärien muutokset ja kunnan taloudellinen tilanne vaikuttavat olennaisesti kouluverkkoon ja sen rakenteeseen.

Sivistystoimen palveluverkkoselvityksen valmistelu aloitettiin yhteistyötoimikunnassa 29.8.2024 § 8. Selvitys laadittiin omana työnä syksyn 2024 ja kevään 2025 aikana. Selvityksestä vastasi erillinen työryhmä, jonka työskentelyä johti kunnanjohtaja. Selvitys valmistui helmikuussa 2025, jolloin se käytiin läpi skenaariovaihtoehtojen osalta ja esiteltiin luottamushenkilöille täydennettynä. Selvitystä esiteltiin ennen päätöksentekoa valtuuston iltakoulussa 17.3.2025, henkilöstötilaisuuksissa sekä kuntalaisten keskustelutilaisuuksissa 7.4.2025 ja 15.4.2025. Palautteet huomioitiin jatkovalmistelussa.

Päätöksenteko palveluverkon rakenteesta
Heinäveden kunnanvaltuusto hyväksyi sivistystoimen palveluverkkoselvityksen 12.5.2025 § 25. Päätöksen sisältö voidaan tiivistää seuraavasti:

Varhaiskasvatus
Toimintaa jatketaan pääosin nykyisellä rakenteella, kuitenkin niin että henkilöstö- ja yksikkömäärää tarkastellaan vuosittain lasten lukumäärän mukaan. Karvion ryhmäperhepäivähoitoa järjestetään hoidon tarpeen perusteella. Aamu- ja iltapäivätoiminta siirretään Otto Kotilaisen koulun alaisuuteen (Kunnanhallitus 9.2.2026 § 24). Karvion alueen oppilaiden täydentävää varhaiskasvatusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään tarvittaessa Karvion ryhmäperhepäiväkodissa.

Perusopetus
Valtuusto päätti edetä skenaariomallin 2 mukaisesti:

- Karvion koulu, Otto Kotilaisen sekä yläkoulu lakkautetaan 1.8.2027 lukien. Oppilaat ja henkilöstö siirtyvät tuolloin perustettavaan Heinäveden yhtenäiskouluun ja lukioon.
- Suunnitelmaa tarkennetaan yhtenäiskoulun osalta siten, että opetusyksiköiden toiminnan jatkuminen tarkastellaan erikseen.
- Esiopetus järjestetään jatkossakin varhaiskasvatuksen alaisuudessa yhtenäiskoulun yhteydessä, tilat säilyttäen.

Lukio
Lukion toiminnan osalta on päätetty, että toiminta jatkuu, mikäli aloittavan ikäluokan koko säilyy riittävällä tasolla. Oppilaaksiottorajaksi on päätetty 7 oppilasta. Oppilaaksiotto on jouduttu jättämään väliin vähäisen hakijamäärän takia lukuvuodelle 2026-27. Ikäluokat ovat erittäin pieniä, joten lukion jatkon osalta on tehtävä pysyvä päätös erikseen.

Kunnan velvollisuudet perusopetuksen järjestämisessä
Perusopetuslaki velvoittaa kuntaa järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävän vuonna esiopetusta (perusopetuslaki 4 §). Oppivelvollisuuslaki (1214/2000) määrittelee oppivelvollisuuden tavoitteeksi turvata kaikille elämässä ja yhteiskunnassa tarpeellinen perusosaaminen ja sivistys sekä edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää itseään kykyjensä tai tarpeidensa mukaisesti. Lisäksi oppivelvollisuuden tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa, kaventaa oppimiseroja ja lisätä koulutuksellista yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä lasten ja nuorten hyvinvointia.

Täyttääkseen velvollisuutensa kunnan tulee osoittaa oppivelvolliselle lähikoulu, jossa opetus järjestetään ja johon oppilaalla on aina oikeus päästä. Lähikoulua osoitettaessa lähtökohtana on, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Lähikoulu ei ole aina oppilasta maantieteellisesti lähin koulu tai koulu, joka on helppokulkuisimman koulumatkan päässä, vaan myös muu perusopetuslain 6 §:n edellytykset täyttävä koulu voidaan osoittaa lähikouluksi.

Koulujen lakkauttamisprosessi ja yhtenäiskouun perustaminen
Keskeiset huomioon otettavat säännökset ovat hallintolain säännökset selvittämisvelvollisuudesta sekä vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta. Lisäksi kuntalain ja hallintolain esteellisyyssäännökset tulee huomioida. Ilmoituksen, tiedotteiden lähettämisten ja kuulemistilaisuuksien ajankohta on sovitettava siten, että osallisilla on todellinen mahdollisuus vaikuttaa asiaan. Suositeltavaa on myös informoida asian käsittelystä eri vaiheissa. Mielipiteiden laatimiseen on syytä varata kohtuullinen aika. Osallisille on varattava vaikutusmahdollisuudet ilmoittamalla asian vireilläolosta.

Lakkauttamispäätöstä valmisteltaessa tulee ottaa huomioon perusopetuslain (628/1998) 6.1 §, jonka mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen.

Yhteistoimintaneuvottelujen käyminen henkilöstön kanssa on yksi osa prosessia, koska koulujen lakkautuksella on henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa. Yhteistoimintaneuvottelut on aloitettava, kun työnantaja harkitsee toimenpiteitä, joilla on työntekijän asemaan vaikuttavaa muutosta.

Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellään toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevien työn organisointia koskevia muutoksia, esimerkiksi työtehtävien, töiden tai työtilojen uudelleenjärjestelyjä.

Kuntalain 39 § 2.mom mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Seuraavan talousarviovuoden ja suunnitelmakauden valmistelu käynnistyy kevään 2026 aikana, joten kouluverkkolinjauksen mukaisesti koulujen lakkauttamista ja yhtenäiskoulun perustamista koskeva valmistelu tulee käynnistää ajoissa, jotta valtuusto pystyy käsittelemään asian riittävässä aikataulussa.

Kunnanvaltuusto on tehnyt ohjaavan linjauksen (12.05.2025 § 25) Heinäveden kunnan palveluverkon muutoksista. Ennen koulujen lakkauttamispäätöksen käsittelyä valtuustossa tulee asiaa valmistella riittävästi toimivaltaisissa elimissä. Hallintolain (434/2003) 31 § mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Päätös voi perustua kouluverkkoa koskevaan selvitykseen, minkä laatimiseen ei kuitenkaan ole lakiin perustuvaa velvoitetta.

Edellä mainittu selvitys on Heinäveden kunnan sivistystoimen (varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden) palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035 saakka ja FCG:n konsulttiselvitys. Kyseiset selvitykset sisältävät ajantasaiset tiedot kouluverkosta, oppilasmäärien kehityksestä, kustannusrakenteesta, kiinteistöihin liittyvistä tiedoista ja mahdollisten muutosten tuomista vaikutuksista. Selvityksen lisäksi asian valmistelussa ja käsittelyssä on otettava huomioon hallintolain 41 §:ssä säädetty vaikuttamismahdollisuuksien varaaminen sekä varmistettava, että käsittelyyn ei osallistu esteellisiä henkilöitä. Koulujen lakkauttamiseen liittyvässä valmistelussa tulee käsitellä myös mahdolliset henkilöstövaikutukset käynnistämällä laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella 4 § mukaiset yhteistoimintaneuvottelut.

Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen
Hallintolain 41 §:n mukaan jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon ja muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6§ velvoittaa kunnan ottamaan päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. YK:n lasten oikeuksien sopimus 3. artikla edellyttää, että lapsia koskevissa päätöksissä harkitaan ensisijaisesti lapsen etua. Valmisteilla olevan päätöksen ennakkovaikutusten arviointi suoritetaan lapsivaikutusten arviointina ja prosessissa otetaan huomioon myös lasten oma arvio vaikutuksista.

Koulujen lakkauttamispäätöksestä ja yhtenäiskoulun perustamisesta järjestetään paikan päällä kouluilla osallistumis- ja vaikuttamistilaisuudet syksyn 2026 aikana. Mielipiteiden selvittäminen ja keskustelutilaisuudet ovat kuntalain mukaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä hallintolain mukaista vaikuttamismahdollisuuksien varaamista.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus

1. toteaa, että suunnitelma Otto Kotilaisen koulun, Karvion koulun ja yläkoulun lakkauttamisesta ja yhtenäiskoulun perustamisesta 1.8.2027 lukien perustuu vuosien 2024-2025 aikana laadittuun sivistystoimen palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035 saakka selvitykseen.

2. päättää käynnistää Otto Kotilaisen koulun, Karvion koulun ja yläkoulun lakkauttamispäätöksen valmistelun ja yhtenäiskoulun perustamisen ja varaa tarpeelliset selvitykset päätöksenteon tueksi varaamalla hallintolain 41 §:ssä säädetyt vaikuttamismahdollisuudet, laatimalla laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (§6) ja YK:n lasten oikeuksien sopimuksen (3. artikla) edellyttämän päätöksen lapsivaikutusten arvioinnin sekä muut asiaan kuuluvat oleelliseksi katsottavat selvitykset ja lausunnot.

3. toteaa, että asiaan liittyvä yhteistoimintamenettely käynnistyy ja päättyy kunnanhallituksen erillisellä päätöksellä.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Kunnanhallitus 19.10.2026 § 196

Valmistelija

Kunnanjohtaja Maarika Kasonen, Kermanrannantie 7, 79700 HEINÄVESI, puh. 040-5505811, email: maarika.kasonen@heinavesi.fi

Hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Tämän mukaisesti Heinäveden kunnassa laadittiin vuosien 2024–2025 aikana sivistystoimen palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035 saakka. Selvityksessä tarkasteltiin kunnan kasvatus- ja opetustoimen palvelurakennetta, väestö- ja oppilasennusteita, palveluiden järjestämisen laatua, kustannuksia, henkilöstövaikutuksia, koulukuljetuksia sekä vaihtoehtoisten palveluverkkoratkaisujen vaikutuksia.

Kunnanvaltuusto hyväksyi sivistystoimen palveluverkkoselvityksen 12.5.2025 § 25 ja päätti edetä palveluverkkosuunnitelmassa esitetyn skenaariomallin 2 mukaisesti. Päätöksen mukaisesti Karvion koulu, Otto Kotilaisen koulu ja yläkoulu lakkautetaan 1.8.2027 lukien ja niiden tilalle perustetaan Heinäveden yhtenäiskoulu. Samassa yhteydessä todettiin, että lukion toiminnan jatkamisesta päätetään erikseen. Kunnanvaltuuston 12.5.2025 § 25 hyväksymä palveluverkkoratkaisu on ollut luonteeltaan kunnan palveluverkkoa koskeva strateginen linjaus. Varsinaiset koulujen lakkauttamista ja yhtenäiskoulun perustamista koskevat päätökset tehdään erikseen.

Palveluverkkoratkaisun valmistelun yhteydessä on laadittu tarvittavat selvitykset opetuksen järjestämisestä, koulukuljetuksista, henkilöstövaikutuksista, taloudellisista vaikutuksista sekä kiinteistöjen käytöstä. Lisäksi asiasta on järjestetty hallintolain 41 §:n mukaiset kuulemiset ja osallistumis- sekä vaikuttamismahdollisuudet kuntalaisille, oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja muille asianosaisille. Muistiot kuulemisista on päätöksen liitteenä. Päätöksenteon tueksi on laadittu lapsivaikutusten arviointi, joka on liitteenä. Lapsivaikutusten arvioinnin perusteella kouluratkaisun keskeisinä myönteisinä vaikutuksina arvioidaan

opetuksen yhdenvertaisuuden vahvistuminen, laajemmat oppimisympäristöt, henkilöstöresurssien parempi saatavuus sekä oppilaiden vertaisryhmien vahvistuminen. Kielteiset vaikutukset liittyvät erityisesti joidenkin oppilaiden koulumatkojen pidentymiseen sekä muutostilanteen aiheuttamaan sopeutumistarpeeseen. Vaikutuksia vähennetään koulukuljetusjärjestelyillä, oppilashuollon tukitoimilla sekä huolellisella muutosjohtamisella.

Perusopetuslain 6 §:n mukaan opetus tulee järjestää siten, että oppilaiden koulumatkat ovat asutuksen, koulujen sijainnin ja liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Valmistelun perusteella Heinäveden kunta pystyy järjestämään lakisääteiset opetuspalvelut yhtenäiskoulumallissa perusopetuslain edellyttämällä tavalla.

Kouluverkkoratkaisun tavoitteena on turvata laadukkaat ja yhdenvertaiset opetuspalvelut vähenevästä oppilasmäärästä huolimatta, vahvistaa opetuksen pedagogisia edellytyksiä, turvata henkilöstöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö sekä hillitä kunnan palvelutuotannon kustannuskehitystä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää:

1. lakkauttaa Otto Kotilaisen koulun 31.7.2027 lukien;
2. lakkauttaa Karvion koulun 31.7.2027 lukien;
3. lakkauttaa Heinäveden yläkoulun 31.7.2027 lukien;
4. perustaa Heinäveden yhtenäiskoulun 1.8.2027 lukien;
5. siirtää Otto Kotilaisen koulun, Karvion koulun ja yläkoulun oppilaat sekä opetuksen järjestämiseen liittyvät toiminnot Heinäveden yhtenäiskouluun 1.8.2027 alkaen;
6. todeta, että päätös perustuu sivistystoimen palveluverkkosuunnitelmaan vuoteen 2035, laadittuihin vaikutusten arviointeihin, koulukuljetus-, henkilöstö- ja talousselvityksiin sekä toteutettuihin kuulemisiin; sekä
7. valtuuttaa sivistystoimen viranhaltijat tekemään päätöksen täytäntöönpanon edellyttämät käytännön järjestelyt toimivaltansa mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Yläkoulun ja lukion va. rehtori Janne Rytkönen oli kokouksessa kuultavana asian osalta.

Valtuusto 09.11.2026
43/12.00.01.00/2026

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää:

1. lakkauttaa Otto Kotilaisen koulun 31.7.2027 lukien;

2. lakkauttaa Karvion koulun 31.7.2027 lukien;
3. lakkauttaa Heinäveden yläkoulun 31.7.2027 lukien;
4. perustaa Heinäveden yhtenäiskoulun 1.8.2027 lukien;
5. siirtää Otto Kotilaisen koulun, Karvion koulun ja yläkoulun oppilaat sekä opetuksen järjestämiseen liittyvät toiminnot Heinäveden yhtenäiskouluun 1.8.2027 alkaen;
6. todeta, että päätös perustuu sivistystoimen palveluverkkosuunnitelmaan vuoteen 2035, laadittuihin vaikutusten arviointeihin, koulukuljetus-, henkilöstö- ja talousselvityksiin sekä toteutettuihin kuulemisiin; sekä
7. valtuuttaa sivistystoimen viranhaltijat tekemään päätöksen täytäntöönpanon edellyttämät käytännön järjestelyt toimivaltansa mukaisesti.

Päätös